

Slaende ar också redogörelsen för kvarlåtenskapsskattens innebörd i detta fall. Denna skatt motiveras som bekant därmed att dödsboets tillgångar tidigare icke varit tillräckligt högt beskattade; i denna motivering måste ligga tanken att arvlåtaren under sin livstid skall kunna avsätta medel för att möta skatten vid frånfallet. Men om De Geers återstående livslängd beräknas till femton år, måste han årligen avsätta 53.000 kronor för att vinna detta mål. Hans verksamhet skulle i sådant fall leda till ett årligt underskott för honom själv på omkring 23.000 kronor. Med andra ord: kvarlåtenskapsskatten kan ej mötas genom besparingar i förtid, företaget måste vid De Geers död helt eller delvis övergå till staten eller till andra personer än arvingarna. Skatteförslaget innebär därför, såsom De Geer skriver, "en radikal omgestaltning av hela vårt samhällssystem. Det blir en socialisering på omvägar och utan ersätt-

ning till dem som får avstå från sina ägodelar".

Även på socialdemokratiskt håll brukar man hävda att den värdefulla personliga insatsen måste belönas med högre inkomst och att de välskötta företagen bör stanna hos sina ägare. De Geers skrift visar att skatteförslaget bryter mot båda dessa grundsatser. Ingen kan rimligen påstå att i ett fall som detta den behållna lönen motsvarar de risker som tagits och den prestation som utföres. Ingen bör heller kunna bestrida att de enskilda företagen, hur väl de än är skötta, hotas i sitt bestånd genom de krävda skatterna. Till det underliga i läget hör att skatteförslaget drives fram under påtryckning från det kommunistiska parti som i den ryska regimen ser sitt ideal. I Ryssland har företagsledare av här berörd kategori 50—80 gånger högre inkomster än arbetarna i företagen; i Sverige är en dylik skillnad otänkbar, men man strävar nu att bortta praktiskt taget varje skillnad. I Ryssland skryts med de miljonärer som den nya regimen producerat. I Sverige är man däremot redo icke blott att reducera de rikas realinkomster till en bråkdel av deras formella förtjänst — det har redan skett — utan att genom en konfiskatorisk skatt förhindra väsentliga sidor av företagsamheten.

Redogörelser av det slag disponent De Geer lämnat är det bästa av alla medel för att göra allmänheten medveten om skatteplanernas verkliga innebörd. Det är att hoppas att De Geers exempel följes av andra. På denna väg bör insikt kunna vinnas om att skatteförslagen bör bekämpas, icke av hänsyn till en handfull rika, utan av omtanke om produktionen och därmed det ekonomiska framsteget över huvud.

D. N.

7/2 1947

Kungligt alibi

De senaste veckornas debatt kring beslutet om den tyska divisionens genommarsch i juni 1941 har lämnat ett historiskt material av intresse — delvis redovisat i en vidstående artikel —, men något fullständigt klarläggande har icke kommit till stånd. Särskilt i fråga om monarkens ställning och hans förhållande till regeringen i denna fråga har två huvudlinjer framträtt. Deras innebörd bör i varje fall preciseras och värderas innan diskussionen för denna gång avslutas.

I den artikel av statsrådet Möller som är meningsutbytets utgångspunkt påstås att om regeringen sagt nej till de tyska kraven, stor risk förelåg för bildandet av "en klart till sin anda tysksinnad regering". Detta påstående måste tolkas som en antydning om att kungen vid tillfället var beredd att bilda en på en gång oparlamentarisk och tyskvänlig ministär. De socialdemokratiska statsråden från denna tid har icke uttalat sig om riktigheten av hr Möllers förklaring; några av dem har direkt vägrat att göra det. Vissa socialdemokratiska riksdagsmän har bekräftat och kompletterat den Möllerska redogörelsen och härvid bland annat gjort gällande att monarken genom abdikationshot övade påtryckning på de oivilliga socialdemokratiska statsråden. Det är att märka att dessa riksdagsmän fått sina informationer från partiledningen. I en ledare i Morgon-Tidningen, som kan antas vara inspirerad av hr Möller eller åtminstone ha dennes välsignelse, utföres den för partiet tilltalande versionen av händelseförloppet. De socialdemokratiska ministrarna var alla, påstås det, motståndare till de tyska kraven, medan deras borgerliga kolleger stödde dessa krav. Om de vägrat att godta dem, hade emellertid en annan regering bildats, kanske av samliga borgerliga partier. Denna regering hade "med naturnödvändighet blivit en typisk eftergiftsregering", den hade framstått som "en klart till sin anda tysksinnad regering". Socialdemokratiens eftergift mot Tyskland var alltså egentligen ett medel att undvika flera eftergifter.

Från en rad borgerliga statsråd hävdas en helt annan mening. Någon avsikt att ombilda regeringen känner de inte till, ej heller något abdikationshot från monarkens sida. Att kungen liksom flertalet regeringsmedlemmar ansåg det omtvistade beslutet nödvändigt bestrides ej, men någon tendens att bryta mot parlamentarismens handlingsregler har ej yppats eller befarats.

Med den kändedom om läget vi nu besitter är det ofrånkomligt att i den socialdemokratiska framställningen av förloppet se en hänsynslös avledningsmanöver. Utan skymt av bevis, till och med utan klart stöd från flertalet socialdemokratiska ministrar, påstås att statsministern och hans partivänner i regeringen varit motståndare till den tyska divisionens transitering och endast av fruktan för bildandet av en tyskvänlig regering givit med sig. Det antyds rent av att en sådan regering skulle ha bildats av de borgerliga partierna och därmed att dessa haft skulden till eftergiftspolitik. Men framför allt innebär den socialdemokratiska versionen att kungen förklarar vara den egentligen ansvarige. Ty uppenbart är att någon ombildning av regeringen i tyskvänlig riktning, ja, över huvud någon förändring i regeringens sammansättning, icke kunnat komma till stånd utan monarkens medverkan. Det är ett kungligt alibi man söker skapa, kungligt i den meningen att kungen skulle vara den skyldige, men också i den meningen att alibit genom själva utpekandet av monarken skall godtas utan debatt eller i varje fall inte avslöjas. Delvis har taktiken lyckats; högerpressen, vars ängslan att tala ut då kungen kommer på tal är både komisk och rörande, har varit påfallande tystlåten. Att diskutera vad som förevarit i samband med den största eftergift Sverige gjorde